

A close-up portrait of Annie Ernaux, a French writer, with her hand resting on her chin. The image is monochromatic, with a warm, brownish-orange tint. Her expression is contemplative, and her eyes are looking slightly off-camera.

Annie Ernaux įvykis

Nobelio
literatūros
premija
2022

baltos lankos

Annie Ernaux

Įvykis

Iš prancūzų kalbos vertė Violeta Tauragienė

baltos lankos

1963 metų spalį Ruane aš daugiau nei savaitę laukiau mėnesinių. Mėnuo buvo saulėtas ir šiltas. Su savo pernelyg anksti išsitrauktu paltu jaučiausi apsunkusi ir lipni, ypač universalinėse parduotuvėse, kur nueidavau paslankioti, nusipirkti kojinių, laukdama prasidėsiant paskaitų. Grįždama į universiteto merginų bendrabutį Erbuvilio gatvėje vis tikėdavausi pamatyti dėmę kelnaitėse. Kas vakarą užrašų knygelėje didžiosiomis pabrauktomis raidėmis ėmiau rašyti: NIEKO. Naktį nubusdavau ir iškart suvokdavau: „nieko“ neatsitiko. Prieš metus, maždaug tuo pat laiku, pradėjau rašyti romaną, dabar man tai atrodo kaip kažkas labai tolima, kažkas, kam niekada nelemta pasikartoti.

Kartą popietę nuėjau pažiūrėti nespaltoto italų filmo „Postas“. Jis buvo lėtas ir liūdnas, istorija tokio jauno vaikino, biuro tarnautojo, jo pirmos darbovietės. Salė buvo beveik tuščia. Žiūrėdama į tą trapų lietpalčiu vilkinčio menko tarnautojo siluetą, į jo patiriamus pažeminimus, beviltiškos to filmo širdperšos akivaizdoje žinojau, kad mėnesinių nebesulauksiu.

Vieną vakarą atliekamą bilietą turinčių bendrabučio merginų leidausi įkalbama nueiti į teatrą. Vaidino „Užsklęstas duris“*, o aš dar niekad nebuvo mačiusi šiuolaikinės pjesės pastatymo. Salė buvo sausakimša. Tolumoje regėjau labai ryškiai apšviestą sceną, nesilioviau galvoti, kad nesulaukiu mėnesinių. Prisimenu tik Estelos, mėlyna suknele vilkinčios šviesiaplaukės, personažą ir Jaunuolį, vilkintį tarno drabužiais, raudonomis akimis be vokų. Užrašų knygelėje parašiau: „Nuostabu. Jei tik nebūtų tos REALYBĖS mano slėpsnose.“

Spalio pabaiga, aš lioviausi tikėjusi, kad jos galėtų sugrįžti. Užsirašiau pas gydytoją ginekologą N. lapkričio aštuntai.

Visų Šventųjų savaitgalį nuvažiavau, kaip paprastai, pas tėvus. Bijojau, kad mama nepaklaustų, kodėl mano mėnesinės vėluoja. Neabejojau, kad ji kiekvieną mėnesį tikrina mano kelnaites, rūšiuodama nešvarius baltinius, mano atvežamus išskalbti.

Pirmadienį atsikėliau jausdama sunkumą skrandyje ir keistą skonį burnoje. Vaistinėje davė „Hepatumo“, tiršto žalio skysčio, bet jis sukėlė man dar didesnę šleikštulį.

O., mergina iš bendrabučio, pasiūlė vietoj jos padėstyti prancūzų kalbą dominikonų vienuolyno mokykloje. Gera proga užsidirbti truputį pinigų šalia stipendijos.

* Garsi Jean-Paulio Sartre'o pjesė (čia ir toliau – vert. past., jei nenurodyta kitaip).

Abatė pasitiko mane su penkiolikto amžiaus „Lagarde et Michard“^{***} rankose. Pasakiau jai, kad niekada nesu dėsčiusi ir mane tai baugina. Tai normalu, ji pati dvejus metus į filosofijos klasę galėdavusi įeiti tik nunarinusi galvą ir nudūrusi akis į grindis. Sėdėdama priešais mane ant kėdės, ji pavaizdavo tą prisiminimą. Regėjau tik pridengtą jos pakaušį. Išeidama su „Lagarde et Michard“, jos man paskolintu, įsivaizdavau save antroje klasėje apžiūrinėjamą mergaičių ir mane ėmė pykinti. Rytojaus dieną paskambinau abatei ir atsisakiau pamokų. Ji sausiai paprašė gražinti vadovėlį.

Pentadienį, lapkričio aštuntą, eidama Rotušės aikštės link į autobusą, nuvešiantį pas gydytoją N. į Lafajeto gatvę, susitikau Žaką S., filologijos studentą, jo tėvas buvo vietinio fabriko direktorius. Jam parūpo, ką aš veiksiu kairiajame krante. Atsakiau, kad man skauda skrandį, važiuoju pasikonsultuoti pas stomatologą. Jis kategoriškai atšovė: stomatologas gydo ne skrandį, o burnos infekcijas. Bijodama, kad dėl to mano apsikvailinimo jis ko nors neįtartų ir neužsigeistų palydėti iki gydytojo durų, skubiai atsisveikinau su juo autobusui privažiavus.

Tą akimirką, kai lipau žemyn nuo stalo, o mano ilgas žalias megztinis nusileido ant šlaunų, ginekologas pasakė,

* Iliustruotas mokyklinis prancūzų literatūros vadovėlis.

kad aš tikriausiai pastojau. Tai, ką palaikiau pilvo skausmu, buvo pykinimas. Šiaip ar taip, jis išrašė injekcijų mėnesinėms sukelti, bet neatrodė manantis, jog jos turės poveikio. Tarpduryje jis linksmai nusišypsojo. „Meilės kūdikiai visada patys gražiausi.“ Frazė nuskambėjo kraupiai.

Į bendrabutį grįžau pėsčiomis. Užrašų knygelėje parašyta: „Pastojau. Koks siaubas.“